

Lesonderwerp:

Midden-Oosten: Middellange termijn

1. Beginsituatie

De leerlingen hebben reeds enkele lessen over het Midden Oosten gehad, zoals de islam, het zionisme en dergelijke meer.

2. Probleemstelling

Centrale probleemstelling: Het Midden-Oosten: **Duizend en één nacht(merrie)?**

We willen in deze les nagaan wat het Midden-Oosten als regio te bieden heeft. Waar zitten de problemen, waar zitten de uitdagingen.

Voor het beantwoorden van deze vraag gaan we de probleemstelling echter verder opsplitsen in deelprobleemstellingen. Deze zullen in verschillende groepjes aangepakt worden, door middel van onderzoek van een verscheidenheid aan bronnenmateriaal.

Probleemstellingen per groepje:

- Het Midden-Oosten: arm en/of rijk?
- Het Midden-Oosten: Bevolkingsgroei ... Economische groei (Vul in: >, < of =)
- Het Midden-Oosten: Wat is rijk?
- Het Midden-Oosten: Olie, een zegen of een vloek?
- Het Midden-Oosten: Mensenrechten, een recht voor alle mensen?

3. Doelstellingen

- De leerlingen kennen een aantal sleutelbegrippen inzake de samenleving in het Midden-Oosten en kunnen die toepassen in een bredere context, namelijk het Midden-Oosten als deel van de Derde Wereld.
- De leerlingen kunnen de samenhang en interactie van verschillende maatschappelijke domeinen herkennen en met voorbeelden illustreren (rijkdom – olie – armoede – onderontwikkeling)
- De leerlingen kunnen in diverse onderzoeksfasen aantonen dat ze zowel zelfstandig als geleid probleemoplossend kunnen redeneren en dat ze hun conclusies bovendien kernachtig kunnen meedelen aan de rest van de klasgroep.
- De leerlingen zijn in staat diverse bronnen te analyseren en daar op een kritische manier mee om te gaan.

4. **Didactische werkvormen**

- Groepswerk
- Onderwijsleergesprek
- Interpretatie van verschillende soorten bronnen

5. **Lesstructuur**

- Instap
- Lesfase I: Onderzoek
- Lesfase II: samenleggen conclusies onderzoek
- Lesfase III: Pijnpunten / uitdagingen Midden-Oosten
- Conclusie

6. **Media**

Als leerkracht heb je én een video én minstens één computer met internetaansluiting nodig. De video kan gemakkelijk weggelaten worden (overlapt met tekst die ze krijgen) maar de internetaansluiting biedt toch wel een meerwaarde voor het onderzoek van groep 1.

- Flash Presentatie van de Verenigde Naties: Human Development Trends 2005, <http://hdr.undp.org/statistics/data/>
- Tabellen van de Verenigde Naties: Human Development Trends 2005, <http://hdr.undp.org/statistics/data/>
- Unit Midden-Oosten, Pelckmans, p. 15, doc. 4 en 5.
- IS, Internationale Samenwerking, “Arm door olie”, mei 2003, www.isonline.nl
- Videofragment: Energie van de toekomst, deel 2: Gevecht om olie en geluk, Nederland 1, Teleac, december 2005. (te ontlenen bij de Pedagogische Begeleidingsdienst Stad Gent, VHS 4831)
- Amnesty International, Jaarboek 2005, <http://www.aivl.be/index.cfm?PageID=2134>

Dit heb ik afgedrukt voor de leerlingen, maar als je nog een extra computer met internetaansluiting hebt, kan je de lln dit ook zelf op de website laten opzoeken.

- Interview Schrijfster en activiste Nawal El Saadawi, De Standaard 15 okt. 2005, www.standaard.be
- Egyptische verkiezingen, De Standaard 9 dec. 2005, www.standaard.be
- “Vrouwen kunnen economie Midden-Oosten impuls geven”, 17 september 2003, www.nieuws.nl

7. **Gebruikte informatie**

- Handboek
 - Unit Midden-Oosten, Pelckmans
- Internet
 - <http://hdr.undp.org/statistics/data/>
Hier kan je kiezen voor verschillende soorten tabellen en presentaties. Hier is gekozen voor Human Development Trends 2005 (onder deel Human Development in animation) en voor Build your own table. Dit laatste is méér dan de moeite waard. Je kan zelf je regio's ingeven, alsook wat voor soort cijfers je wilt te weten komen. Bovendien kan je het in een Excell document laten plaatsen waardoor je zelf nog zaken kan aanpassen, zoals de termen vertalen naar het Nederlands edm.
 - www.isonline.nl
 - <http://www.aivl.be/index.cfm?PageID=2134>
 - www.standaard.be
 - www.nieuws.nl
- Literatuur
 - ABICHT Ludo, Eén maat en één gewicht, Klement, 160 p.
 - HOBSBAWM, Een eeuw van uitersten. De twintigste eeuw. 1914-1991, Het Spectrum, Utrecht, 1995.

8. **Bordplan**

- Instap: Het Midden-Oosten: Duizend en één nacht(merrie)?
- Lesfase 1: /
- Lesfase 2:
 - Grote welvaartverschillen IN en TUSSEN landen
 - De welvaart komt niet ten goede van de gehele bevolking
 - Bevolkingsgroei > Economische groei
 - De bevolkingsgroei overtreft de economische groei
 - Geen moderne economie: teren op natuurlijke rijkdom (olie) en geen investering in technologie, onderzoek, wetenschap... (rentenieren)
 - Bodemrijdommen waarvan de opbrengst niet gebruikt wordt voor duurzame ontwikkeling, niet ten goede komt aan de bevolking
 - Rijke oliesjeik versus arme bevolking
 - Contraproductief beleid gevoerd door politieke regimes (pluimage)
 - Corruptie

➔ Kenmerken van landen in het zuiden: Het Midden-Oosten als deel van de DERDE WERELD

- Lesfase 3:
 - Vrijheid
 - Vrije meningsuiting
 - Democratische verkiezingen
 - ...
 - Vrouwenrechten
 - Actieve bevolking
 - Gelijke rechten
 - ...
 - Kennis
 - Investeren in onderwijs afgestemd op arbeidsmarkt
 - Investeren in research and development
 - Moderne economie, niet enkele teren op natuurlijke rijkdommen

9. Draaiboek

Instap

Introductie van de probleemstelling: Het Midden-Oosten: duizend en één nacht(merrie)?

Er wordt aan de leerlingen gevraagd welke beelden het Midden-Oosten bij hen oproept. Wellicht zal het eerder de nachtmerrie zijn (oorlogen, moslimfundamentalisme...) dan het duizend en één nacht gevoel.

De uitdaging van deze les is na te gaan wat voor regio het Midden-Oosten eigenlijk wel is. We gaan dit doen aan de hand van een onderzoek in kleine groepjes.

Lesfase I

Onderzoek

Groepswerk

De klas wordt verdeeld in vijf ongeveer gelijke groepen die elk een probleemstelling meekrijgen die ze aan de hand van gediversifieerd bronnenmateriaal moeten trachten op te lossen. Bovendien zijn er richtvragen meegegeven. Na het onderzoek is het de bedoeling dat elk groepje met een kernachtig besluit naar voor komt die zal meegedeeld worden aan de rest van de klas.

Hieronder vind je de werkbladen voor de lln.

Groep 1

Het Midden-Oosten: Arm en/of rijk?

Jullie gaan werken met de informatiebron HUMAN DEVELOPMENT TRENDS 2005, gemaakt door de Verenigde Naties. (Bron: <http://hdr.undp.org/statistics/data/>)

De bedoeling is dat jullie een antwoord proberen te formuleren op de probleemstelling “Het Midden-Oosten: arm en/of rijk?”.

→ ONDERZOEKSFASE I

➤ Ga onmiddellijk naar DEEL 6 (kies onderaan voor nr. 6).

➤ Klik dan op ►.

➤ Bekijk de grafiek:

- **GDP = BBP (Bruto Binnenlands Product)**. Het BBP per capita in dollars is volgens velen de beste indicator van de economische welvaart van een land. Het wordt gewoonlijk jaarlijks gemeten.

Het Bruto Binnenlands Product per capita (=per inwoner) in ppp (purchasing power parity, (=koopkrachtpariteit) dollars, vaak afgekort als BBP is de monetaire waarde van alle goederen en diensten die door een economie over een gespecificeerde periode worden vervaardigd in een bepaald land per hoofd van de bevolking. Het omvat consumptie, overheidsuitgaven, investeringen en de uitvoer minus de invoer.

- **Child Mortality = Kindersterfte**, dit vertelt ons iets over de gezondheidszorg in een land/regio. (NB: Gezondheidszorg is naast voedsel, drinken, onderdak en onderwijs één van de vijf basisbehoeften van de mens)

➤ Elke gekleurde bol stelt een regio voor (als je met de muis beweegt kom je er achter welke regio's bedoeld worden)

➤ Druk verder op ► tot je aan de voorstelling van de “Arab States”, de Arabische landen komt.

➤ Bestudeer nu de grafiek en beantwoord volgende vragen:

1. Rijkdom

- Welke twee landen zijn het rijkst in deze regio?
- Welke twee zijn het armst?
- Saoedi-Arabië, Koeweit, De Verenigde Arabische Emiraten en Algerije zijn voorbeelden van landen die lid zijn van de OPEC, een groep van olieproducerende landen. Tot welke groep behoren zij?

2. Gezondheidszorg

- Welke twee landen scoren het best voor gezondheidszorg?
- Welke twee landen scoren het zwakste op vlak van gezondheidszorg?

3. Relatie rijkdom – gezondheidszorg

- Vergelijk de antwoorden op de vragen over rijkdom met die over gezondheidszorg en trek hier je conclusies uit. Scoort een rijk land sowieso ook zeer goed op vlak van gezondheidszorg? (Vergelijk bijvoorbeeld ook eens Syrië en Saoedi-Arabië)
- Komt in elk land de rijkdom ten goede van de gehele bevolking (hier voorgesteld door de gezondheidszorg)?
- Wat zou de oorzaak kunnen zijn van een slechte investering in basisvoorzieningen zoals gezondheidszorg?
-

4. Besluit: beantwoording van de probleemstelling: Rijk en/of arm?

➔ ONDERZOEKSFASE II

➤ Ga verder naar DEEL 9 (kies onderaan nr. 9)

➤ Druk twee maal op ►.

➤ Kies uit de lijst de drie Arabische landen: Egypte, Jordanië en Jemen.

Als je met de muis beweegt, krijg je extra informatie.

➤ Wat wordt met deze grafiek duidelijk gemaakt? Leg uit.

➔ CONCLUSIE ONDERZOEK

en BEANTWOORDING PROBLEEMSTELLING:

Als je nu een algemeen besluit moet trekken uit de twee grafieken over het Midden-Oosten, wat kan je dan vertellen aan de rest van de klas? (Geef m.a.w. een antwoord op de probleemstelling)

Is dit een typisch besluit voor het Midden-Oosten, of is het ook toepasbaar op andere regio's?

GROEP 2

Het Midden-Oosten:

Bevolkingsgroei ... Economische groei (Vul in: >, < of =)

Jullie gaan werken met tabellen uit het Human Development Report 2005 van de Verenigde Naties. De bedoeling is dat jullie een antwoord proberen te formuleren op de probleemstelling: “Het Midden-Oosten: Bevolkingsgroei ... Economische groei (Vul in: >, <, of =)”.

→ ONDERZOEK

➤ Enkele extra informatie bij de tabel:

- **HDI (Human Development Index):** elk land krijgt een score op de HDI-schaal. Hoe hoger de score, hoe beter. Om de score te bepalen houdt men rekening met de economische situatie van een land, de levensverwachting bij de geboorte, de alfabetiseringsgraad en de algemene scholingsgraad.
- **BNP (Bruto Nationaal Product):** Het BNP is het totale inkomen van de mensen die in een land wonen, ongeacht of ze in dat land werken of niet. Dit cijfer vertelt ons dus iets over de economische situatie van een land.

➤ Kijk naar de cijfers voor het Midden-Oosten (België is mee in de tabel opgenomen ter vergelijking) en tracht volgende vragen te beantwoorden:

1. De bevolkingsgroei

- Wat kan je zeggen over de bevolkingsgroei van deze landen?
- Wat kan je zeggen over de cijfers in vergelijking met een land als België?
- Wie zijn de drie grootste “stijgers”?

2. Het BNP

- Welke twee landen in het Midden Oosten (Israël laten we buiten beschouwing) hebben het hoogste BNP? (Waarom zouden we Israël buiten beschouwing laten denk je?)
- Waar halen zij vooral hun rijkdom uit denk je?

3. De economische groei

- Wat kan je zeggen over de economische groei in het meeste van die landen?
 - Wat willen de negatieve cijfers zeggen?
 - Geef enkele voorbeelden.
-
- Vergelijk even de cijfers van het BNP van Saoedi-Arabië en Koeweit met de groei van hun economie. Wat valt op?

- Kan je daar een verklaring voor vinden?

4. Vergelijking bevolkingsgroei en economische groei

- Wat valt op als je de economische groei van de landen bekijkt met de sterkste bevolkingsgroei?

→ CONCLUSIE ONDERZOEK en BEANTWOORDING VAN DE PROBLEEMSTELLING:

Formuleer een besluit van je onderzoek dat je kan meedelen aan de rest van de klas.

- Probeer nu de probleemstelling aan te vullen:
“Bevolkingsgroei ... Economische groei”
- Denk ook even na over welke gevolgen dit zou kunnen hebben voor een land.
- Betrek in je besluit ook wat de verklaring kan zijn voor de negatieve groei van sommige landen, ondanks de aanwezigheid van veel rijkdom (olie).
- Is dit een kenmerk typisch voor het Midden Oosten, of komt het ook nog in andere regio's voor?

GROEP 3

Het Midden-Oosten:

Wat is rijk?

Jullie gaan werken met een tabel uit het Human Development Report 2005 van de Verenigde Naties. Daarnaast zullen jullie ook gebruik moeten maken van documenten 4 en 5 in het de Unit Midden-Oosten (p.15). De bedoeling is dat jullie een antwoord proberen te formuleren op de probleemstelling: “Het Midden-Oosten: Wat is rijk?”

→ ONDERZOEKFASE I:

Bekijk eerst de tabellen

Tabel Export

- Zonder je op de tabellen te richten: Welke grondstof is rijkelijk aanwezig in het Midden-Oosten?
- Welke sector domineert, welke niet bij de export? (zie tabel)
- Wat is het risico van je op één grondstof te richten?

- Kan je van een moderne economie spreken als je niet gaat investeren in hoog-technologische producten en je enkel richt op je natuurlijke rijkdommen? Waarom wel of waarom niet?

Tabel research and development

- Wordt er geïnvesteerd in research en development (wetenschappelijk onderzoek, noodzakelijk om een economie te moderniseren)? Vergelijk dit met een klein land als België.
- Wat kan je hier uit concluderen? Wat zijn de gevolgen voor je economie?

→ ONDERZOEKSFASE II:

Lees nu ook doc. 4 en 5 p. 15 van het handboek, Unit Midden-Oosten, Pelckmans

(economische defasering staat achteraan het handboek uitgelegd)

- Bevestigen de teksten wat de tabellen al eerder zeiden?
- In doc. 4 wordt dit beschreven als ‘rentenierseconomie’. Wat bedoelt de auteur?
- Waarom vindt de auteur van doc. 5 het Midden-Oosten, ondanks de aanwezigheid van olie, niet rijk?

→ BESLUIT ONDERZOEK en BEANTWOORDING VAN DE PROBLEEMSTELLING

Wat kan je besluiten uit je onderzoek? Is het Midden-Oosten rijk? (Geef m.a.w. een antwoord op de probleemstelling). Heeft het een welvarende, moderne economie?

GROEP 4

Het Midden-Oosten:

Olie, een zegen of een vloek?

Als bron krijgen jullie een tekst gebaseerd op het artikel “Arm door olie”, uit het tijdschrift Internationale Samenwerking van mei 2003. Het is de bedoeling dat je de tekst aandachtig leest en dat je nadien een antwoord probeert te formuleren op de probleemstelling: Olie, een zegen of een vloek.

- Bovendien krijgen jullie ook een videofragment te zien. Het fragment staat klaar dus laat de video gewoon afspelen gedurende 1min 50 sec. Dit fragment zal jullie

verder helpen bij het beantwoorden van de probleemstelling. (Videofragment: Energie van de toekomst, deel 2: Gevecht om olie en geluk, Nederland 1, Teleac, december 2005.)

Arm door olie?

De welvaart van industrielanden steunt op olie: verreweg de belangrijkste energiebron en basis voor kunststof en petrochemische industrie. De wereld leeft op olie. Wereldwijd stijgt het energieverbruik explosief. Voornaamste bron daarvoor zal nog heel lang olie blijven. Dit zal de competitie om de resterende oliebronnen steeds feller maken. Daar zit dus geld in, zou je denken. Mooi voor die landen. Maar wie kijkt naar de gevolgen van olievondsten in ontwikkelingslanden, ziet iets heel anders.

De kans op welvaart die olie met zich meebrengt, is vrij klein. Olie-exporterende landen zijn gewelddadiger, autoritairder en armer dan landen zonder deze natuurlijke rijkdom. Ontwikkelingslanden die olie exporteren verworden snel tot corrupte staten met veel te hoge defensiebudgetten en staatsschulden. Ze zouden armer zijn, een hogere kindersterfte kennen en meer in het leger investeren dan andere ontwikkelingslanden.

In geen enkel olie-exporterend ontwikkelingsland is de natuurlijke rijkdom werkelijk ten goede gekomen aan de bevolking, de elites buiten beschouwing gelaten. De tegenstelling tussen de rijkdom van de koninklijke familie in Saoedi-Arabië en de gebrekkige voorzieningen voor de rest van de bevolking is schrijnend: in de havenstad Jeddah, met 3 miljoen inwoners, staan 300 met goud behangen paleizen, maar een rioleringsstelsel ontbreekt. Deze landen profiteren van de grootste geweldloze overdracht van rijkdom ooit, maar lijden desondanks aan economische achteruitgang en politiek verval. Zo scoren grondstofrijke landen opvallend laag op de Human Poverty Index en de Human Development Index van de Verenigde Naties, de graadmeters voor het welzijn van de bevolking. Zij hebben van alle ontwikkelingslanden het grootste tekort aan goederen en diensten en hebben bijna allemaal een permanent begrotingstekort.

Hoe is het mogelijk dat geen van de olie-exporterende ontwikkelingslanden, ondanks hun enorme diversiteit in omvang, bevolking, natuurlijke rijkdommen, economische structuur, regeringsvorm, cultuur en etnische samenstelling, de olie-inkomsten heeft weten om te zetten in een algehele welvaartsstijging? Waarom is olie eerder een vloek dan een zegen voor ontwikkeling?

Eén van de verklaringen ligt in de corruptie van die landen. Petrodollars zijn bij uitstek geschikt om in eigen zak te steken. Niemand weet wat er binnenkomt en dus ook niet waaraan wordt uitgegeven. Buitenlandse oliemaatschappijen zijn niet

verplicht openbaar te maken wat zij afdragen aan de betreffende staten. Dat gebrek aan transparantie lijkt desastreus.

Bovendien zorgen de torenhoge inkomsten voor een enorme macht in handen van de staat, die over grote sommen geld naar believen kan beschikken. Dat maakt lui. Zulke staten lenen sneller dan andere en gebruiken geld niet voor brede ontwikkeling. Er is aangetoond dat ontwikkelingslanden die het economisch goed doen, niet afhankelijk zijn van olie. Dat zijn juist landen zonder een sterke troef in handen. Kijk naar de Aziatische tijgers, bijna zonder uitzondering landen zonder grote natuurlijke hulpbronnen. Zij hebben andere sectoren ontwikkeld, zoals diensten, landbouw, toerisme en computertechnologie.

Olie versterkt bovendien de autoritaire, niet-democratische aard van dergelijke regimes. Alles draait om de macht en daarmee ook de inkomsten in handen te houden. Dit werkt corruptie in de hand.

→ ONDERZOEKSVRAGEN

Tekst:

- Waarom is de strijd om olie in de wereld zo groot?
- Wat zijn de gevolgen van de aanwezigheid van olie voor het land en vooral voor zijn bevolking?
- Wat zijn de oorzaken voor dit gebrek aan welvaart, ondanks de aanwezigheid van olie? Leg uit.
- Waarom maakt rijkdom in olie lui denk je? Is dit gevaarlijk denk je?
- Is dit enkel een probleem in het Midden Oosten denk je?

Videofragment:

- Wat ziet de voormalige minister van olie als grootste probleem? Stemt dit overeen met wat je besloten hebt uit de tekst?
- Waarom zouden de Amerikanen zoveel steun geven aan de koninklijke familie van Saoedi-Arabië?
- Kan je de woede van het Midden-Oosten t.o.v. de Amerikanen en het Westen in het algemeen verklaren?
- Uit welke gebeurtenissen blijkt de woede van het Midden-Oosten tegen de Amerikanen en het Westen in het algemeen?

→ BESLUIT ONDERZOEK:

Probeer kernachtig een antwoord te formuleren op de probleemstelling “Olie, een zegen of een vloek?” dat je dan als onderzoeksconclusie kan meedelen aan de andere klasgenoten.

GROEP 5

Het Midden-Oosten

Mensenrechten, een recht voor alle mensen?

Jullie onderzoek bestaat erin om na te gaan hoe het met de mensenrechten gesteld is in het Midden-Oosten, dankzij de olie, één van de rijkste gebieden ter wereld. Als bron krijgen jullie uittreksels uit het Jaarboek van Amnesty International 2005, artikels uit de pers en tabellen uit het Human Development Report 2005 van de Verenigde Naties. Het is de bedoeling dat jullie een antwoord proberen te formuleren op de probleemstelling: “Het Midden-Oosten: Mensenrechten, een recht voor alle mensen?”

→ ONDERZOEK:

- Wat houdt vrijheid in?
- Hoe is het met de vrijheid in het Midden-Oosten gesteld? Leg uit aan de hand van enkele voorbeelden die je kunt terugvinden in jullie bronnen.
- Wat zou dit voor gevolg kunnen hebben op die landen?
- Kan het gebrek aan vrijheid volgens jou verklaren waarom deze regio achterblijft bij de rest van de wereld, ondanks de rijkdom die ze uit de olie kunnen halen?

→ CONCLUSIE ONDERZOEK en

BEANTWOORDING PROBLEEMSTELLING

Probeer een kernachtig antwoord op de probleemstelling te formuleren dat je kan meedelen aan de rest van de klas.

Lesfase II

Samenbrengen van de onderzoeksresultaten en het trachten de beantwoorden van de algemene probleemstelling: Het Midden-Oosten, duizend en één nacht(merrie)?

Onderwijsleergesprek

Het is nu de bedoeling de onderzoeksresultaten van de vijf groepjes samen te brengen.

Groep 1:

Wat was jullie probleemstelling?

Het Midden-Oosten: Arm en/of rijk?

En wat zijn de conclusies uit jullie onderzoek?

Er zijn grote welvaartsverschillen in het Midden-Oosten, zowel IN als TUSSEN landen. (Eventueel wordt dit met een voorbeeld geïllustreerd).

Kunnen jullie ook een verklaring geven waarom de welvaartsverschillen zo groot zijn?

Het kan zijn dat de groep hierover een mening heeft, zoniet zou dit moeten duidelijk worden aan de hand van de onderzoeksresultaten van de andere groepjes.

Geldt het grote verschil in welvaart alleen voor de regio Midden Oosten of ook elders in de wereld?

Het geldt voor heel de wereld, maar zeer uitgesproken in de Derde Wereld.

Groep 2:

Wat was jullie probleemstelling?

Het Midden-Oosten: Bevolkingsgroei ... Economische groei (>, < of =)

Wat is het antwoord?

Bevolkingsgroei > Economische groei

M.a.w. de bevolkingsgroei overtreft de economische groei.

Wat zijn de gevolgen hiervan voor een samenleving?

Werkloosheid, armoede, ...

Is dat een kenmerk voor alleen het Midden-Oosten?

Neen, vele ontwikkelingslanden kampen met dit probleem.

Kan je ook verklaren waarom olierijke landen geen echte economische groei kennen?

Misschien zijn ze in staat ideeën hieromtrent te formuleren. Zoniet wordt dit wel duidelijk via de andere onderzoeken.

Misschien kan groep 3 ons wat meer vertellen over de economie in het Midden-Oosten.

Groep 3:

Wat was jullie probleemstelling?

Het Midden-Oosten: wat is rijk?

Wat is het antwoord dat jullie kunnen formuleren op deze probleemstelling?

Dat het Midden-Oosten rijk is aan olie, maar slechts alleen van deze rijkdom profiteert. Het investeert niet in andere zaken. Ze doen als een rentenier. We kunnen moeilijk spreken van een moderne economie.

Groep 4:

Wat was jullie probleemstelling?

Het Midden-Oosten: Olie, een vloek of een zegen?

Wat hebben jullie ontdekt via jullie onderzoek?

Dat inkomsten uit de bodemrijkdom, olie, niet altijd ten goede komen aan de hele bevolking. (Dat zagen we trouwens ook reeds in het feit dat niet alle landen investeren in een basisrecht zoals gezondheidszorg, zie groep 1)

Bovendien werkt een slecht beleid, corruptie, de ongelijkheid nog in de hand.

Eventueel wordt het voorbeeld van Saoedi-Arabië gegeven.

Geldt dit alleen voor het Midden-Oosten?

Neen, ook andere ontwikkelingslanden, zeker met bodemrijdommen, kennen vaak een wanbeheer.

Ingaan op de OPEC: wat voor organisatie? Bedoeling? Actueel? Ontwikkelingssamenwerking?

Besluit:

Wat hebben we geleerd uit de vier verschillende onderzoeken:

Het Midden-Oosten is

- Een regio die grote welvaartsverschillen kent in en tussen landen
- Een regio waarbij de bevolkingsgroei de economische groei overtreft
- Een regio waarbij de opbrengsten van de bodemrijkdom (olie) niet ten goede komt aan iedereen, en niet gebruikt wordt voor duurzame ontwikkeling
- Een regio waarbij politieke regimes de ongelijkheid nog verder in de hand werken via een contraproductief beleid.

Het ene kenmerk hangt hier uiteraard samen met het andere. Waarom zijn er grote welvaartsverschillen? Omdat de olie niet iedereen ten goede komt, corruptie... Dit stimuleert de economische groei niet. Verkeerd beleid: bijvoorbeeld zwakke investering in onderwijs, zorgt voor armoede en geen economische groei.

Bovendien hebben we besloten dat deze kenmerken typerend zijn voor heel wat ontwikkelingslanden. Dus kunnen we zeggen dat het Midden-Oosten een regio van de Derde Wereld is. Is het een duizend en één nacht(merrie)? Ze beschikken over enorm veel rijkdom, maar die komt lang niet iedereen ten goede.

Waar liggen nu de pijnpunten, of om het positief te zeggen, de uitdagingen voor het Midden-Oosten om die nachtmerrrie van ongelijkheid tegen te gaan?

Lesfase III:

Waar zitten grote problemen?

Ongelijkheid

Corruptie

Geen moderne economie, geen economische groei

De uitdagingen liggen hem dan ook op vlak van

Vrijheid

Vrouwenrechten

Kennis

Eerst gaan we ons even afvragen hoe het met de vrijheid en vrouwenrechten gesteld is in het Midden-Oosten **(Groep 5)**

- Dictatoriale regimes
- Verkiezing vaak vervalst, weinig democratieën. Als er dan al een democratie komt, is dat altijd als een toegeving, nooit als een recht. Het is de Arabische wereld niet de gewoonte dat de machtsoverdracht zich in het stemhokje voltrekt. Waarom niet? Belang van in het zadel te blijven = rijkdom!
- Weinig persvrijheid. Gevolgen?
- Weinig vrijheid om zich te verenigen. Men duldt geen dissidente stemmen. Waarom?
- Vrouwen geen idem rechten. (alleen in Zwart-Afrika is het nog slechter gesteld). Voorbeelden?
- Economisch wil dit zeggen dat je ½ van je actief potentieel niet benut.

Het is duidelijk, op vlak van vrijheid en vrouwenrechten dient er heel wat te veranderen.

En waarom ook op vlak van kennis?

Overschakelen naar een moderne economie, investeren, creatief klimaat bevorderen, investeren in research en development, afstappen van de rentenierseconomie...

Iets vertellen over de staat van het onderwijs: niet afgestemd op de arbeidsmarkt. Heel veel werklozen → kruitvat!! Bovendien grote groep jongeren!!

De ILO maakt zich vooral zorgen over de jeugdwerkloosheid. Die lag wereldwijd bij de 15- tot 24-jarigen op 13,1 procent. In het Midden-Oosten en Noord-Afrika was het afgelopen jaar 21,3 procent van de jongeren werkloos. Bij meisjes lag dit percentage op 24,2 procent.

De vraag kan gesteld worden of dit te realiseren valt. Link maken met Cartoons en moslimfundamentalisme. Erop wijzen dat het om frustraties gaat. De paradoxale houding van de VS en het westen in het algemeen t.o.v Arabische landen!

Besluit

Beantwoorden van de probleemstelling

Voorlopig is het Midden-Oosten voor een groot deel van de bevolking een nachtmerrie (onderontwikkeling, geen vrijheden, geen vrouwenrechten...) Nochtans beschikken ze over een enorme rijkdom als olie.

De uitdagingen liggen dan ook op vlak van vrijheid, kennis en vrouwenrechten.